

“Ik ben nog net zo strijdbaar als in het begin”

Uit voorzorg blokkeerde de NWVA vanwege fipronil op 22 juli zeven pluimveebedrijven. Een week later werd dit middel ook in eieren gevonden van bedrijven die in de administratie van Chickfriend voorkwamen. Al snel werden er veel meer bedrijven geblokkeerd. Vanuit het crisisteam van AVINED werd de werkgroep ‘Ruïen en ontsmetten’ opgericht, met daarin vertegenwoordigers uit de sector, waaronder GD. Hoe kwam deze werkgroep tot stand, welke acties zijn er uitgezet en wat is daarmee bereikt? We vroegen het Hennie de Haan, voorzitter van de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP) en AVINED.

Hennie de Haan weet het nog als de dag van gisteren. “Toen ik werd gebeld zat ik op een vliegveld, om na een weekje vakantie terug naar huis te vliegen. Dat was op zaterdag 22 juli, eind van de middag. Er was fipronil aangetroffen in eieren; zeven bedrijven werden geblokkeerd en van vier werd een stille recall uitgevoerd. Mijn eerste reactie was nog: ‘Goed dat jullie het hebben gevonden!’, want als het niet in eieren of de sector thuishoort is het goed dat het ontdekt is.” Maar al snel werd duidelijk dat dit nog maar het topje van de ijsberg was. Het bleek om veel meer bedrijven te gaan: uiteindelijk werden 793 stallen uit voorzorg deels of helemaal geblokkeerd. Vanaf die maandag had AVINED dagelijks crisisoverleg. “Later zelfs wel drie keer per dag”, aldus Hennie.

Werkgroep ‘Ruïen en ontsmetten’

Er bleek een grote behoefte aan onderzoek naar hoe je fipronil uit dieren en uit stallen krijgt, dus werd de werkgroep ‘Ruïen en ontsmetten’ opgericht. “Het werd ons al snel duidelijk dat we GD erbij moesten betrekken”, vertelt Hennie. “En Ruth Bouwstra, sectormanager pluimvee bij GD, werd voorzitter.” De werkgroep kwam regelmatig bij elkaar en na elke vergadering ging iedereen met huiswerk naar huis. Er werden verschillende testen en proeven gestart. Zo werd bij GD eerst onder laborato-

riumomstandigheden bekeken welke middelen werkten om fipronil af te breken en de stallen te reinigen, waarna dit in de praktijk kon worden getest. Ook onderzocht GD in opdracht van de werkgroep onder meer hoe je fipronil uit de dieren krijgt, wat de halfwaardetijd was (de tijd die nodig is voor een bepaalde hoeveelheid van een stof om met de helft af te nemen) en hoe je die kon verkleinen. “Gelukkig zijn er inmiddels al bedrijven helemaal vrij, zodat we kunnen analyseren wat echt heeft gewerkt en wat niet.”

Nieuwe informatie snel gedeeld

Hennie beseft goed dat de sector af en toe het onmogelijke vroeg, ook van GD. Zo verlopen onderzoeken bij GD volgens richtlijnen en moeten onderzoeksresultaten altijd worden gevalideerd. “Dat kost tijd, maar juist dát hadden we nu niet. Het maakte soms dat je dacht: ‘als het niet kan zoals het moet, doe het dan zoals het kan.’ Want op dat moment hadden we niks anders.” Gelukkig begreep iedereen de urgentie en wilde dat er snel oplossingen kwamen. Op de gekste tijdstippen werden er appjes en e-mails gestuurd en telefoontjes gepleegd om alles zo vlot mogelijk te laten verlopen. “Wat ik heel sterk vond van deze samenwerking, is dat we via de nieuwsbrief van OVONED alle leghennenhouders steeds in één keer konden bereiken als

Hennie de Haan is sinds 2015 voorzitter van de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP). In die hoedanigheid is ze dit jaar ook voorzitter van AVINED, een rol die elke twee jaar wordt afgewisseld met de voorzitter van LTO/NOP, momenteel Eric Hubers. Naast NVP en LTO/NOP zijn ook ANEVEI, NEPLUVI en COBK vertegenwoordigd in AVINED.

“Het werd ons al snel duidelijk dat we GD erbij moesten betrekken”

er nieuwe informatie vanuit de werkgroep was. En die informatie werd ook direct gedeeld op de website van GD.”

Niet opgeven

Op 20 november waren 272 van de 793 stallen die een blokkade hadden weer volledig vrijgegeven. Er waren op dat moment nog 396 stallen met één of twee blokkades (op eieren, mest en/of dieren) en nog 152 stallen die op alles een blokkade hadden. “Dat zijn er nog steeds heel veel, dus we zijn er nog lang niet. Maar we weten nu wel dat de aanpak met soda en waterstofperoxide werkt, en dat je daarna ook nog een natte reiniging met water en zeep moet doen”, legt Hennie uit. “Vooral dat laatste moeten we misschien nog duidelijker communiceren. Daarnaast komen er uit de markt veel praktische tips die we zouden kunnen delen.” Ter illustratie vertelt Hennie over een pluimveehouder die een circulatiepomp uit de tuinbouw gebruikte voor de reiniging van de stallen. Dat werkte goed. Iemand anders reinigde alle cupjes van de drinklijnen na met schuursponsjes met heet water en chloor. “Dat bedrijf is nu helemaal vrij”, zegt Hennie. Er is dus nog hoop voor de bedrijven die nog niet vrij zijn? “Jazeker, zegt Hennie stellig, “die moeten het niet opgeven. Maar het vergt wel heel veel doorzettingsvermogen.”

Erkenning

Hennie hoopt dat er, nu er een nieuwe Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is, toch nog eens op een andere manier naar deze hele affaire gekeken gaat worden. “Als NVP blijven wij van mening dat het gewoon niet waar kan zijn dat dit als normaal ondernemersrisico wordt gezien. Pluimveehouders zijn misschien soms te goed van vertrouwen geweest, maar ze zijn wel gedupeerden, geen schuldigen. Daarom heb ik met klem opgeroepen bij LNV dat in ieder geval alle kosten voor bemonstering en analyse door de NVWA voor rekening van de overheid komen. Zo nodig spannen we daar een rechtszaak voor aan.” Gelukkig besloten verschillende super-

markten om geen claim in te dienen bij de sector. “Dat geeft erkenning voor de extreme situatie waar de pluimveehouders in terecht zijn gekomen en het is voor hen één zorg minder.”

Nog niet voorbij

Inmiddels lijkt de media-aandacht rondom de fipronilcrisis weer wat afgezwakt. Hennie kan zich goed voorstellen dat pluimveehouders die er nog middenin zitten het gevoel hebben dat niemand het meer iets kan schelen. “Ik realiseer me wel degelijk dat het voor hen nog lang niet voorbij is. Maar er zullen weer momenten komen waarop het vanzelf weer meer aandacht krijgt, ook in de media. In de jaaroverzichten in december bijvoorbeeld, maar ook als de dagvaarding tegen de NVWA wordt ingediend en als de commissie Sorgdrager klaar is met haar rapport. En er is geen overleg of toevallige ontmoeting met iemand die iets voor de sector kan betekenen dat ik het niet onder de aandacht breng. Ik ben nog net zo strijdbaar als in het begin.”

In de volgende *Pluimvee* praten we verder over de fipronil-affaire met Eric Hubers, pluimveehouder en voorzitter van LTO/NOP.